

VERSLAG FEDERATIEDAG PAST ROTARY - DEN HAAG - 23.06.2026 - eindversie 14.07.2026

De Federatiedag 2026 werd georganiseerd door de Haagse Past Rotary Club, die als oudste club in Nederland dit jaar het 90-jarig bestaan viert. Plaats van handeling was voornamelijk Sociëteit De Witte en voor een deel het Mauritshuis. Na intake en ontvangst van de 125 deelnemers met koffie en Haagse taartjes was het verloop van de dag als volgt.

Voorzitter Rudolph Ensing heet de Past-Rotary-vrienden, afkomstig uit het hele land, hartelijk welkom. Hij geeft daarbij aan dat bestuur, stuurgroep en leden van de Haagse club verheugd zijn hun mooie stad op deze dag te kunnen presenteren.

Hij verwijst daarbij naar Louis Couperus, die in zijn feuilleton 'Een Hagenaar, terug in Den Haag' in 1915 heeft geschreven: 'Zo ik iéts ben, ben ik een Hagenaar' en die zich daarmee volgens schrijver/journalist Christiaan Weijts heeft neergezet als 'hartstochtelijk Haganofiel'.

Hij spreekt de hoop uit dat iets van dat gevoel op deze Federatiedag kan worden meegegeven en dat de doorkijkjes die zullen worden geboden duidelijk zullen maken wat Hagenaren zo trots maakt op hun stad.

Op het programma staan presentaties van drie inleiders die dat gevoel op meer dan voortreffelijke wijze kunnen overbrengen:

Rupert van Heijningen, voorzitter van de vereniging 'Vrienden van Den Haag', Camiel Berns, renovatie-architect van het Binnenhof, Splinter Chabot, schrijver/programmamaker/presentator/bekende Nederlander. Hun lezingen zullen gaan over Den Haag toen en nu inclusief de rol van de 'Vrienden van Den Haag' daarbij, de renovatie van het Binnenhof en alles wat daarmee samenhangt.

Rudolph Ensing geeft aan dat Sociëteit De Witte en het Mauritshuis als locaties voor de Federatiedag zijn gekozen omdat het instituten zijn in Den Haag.

De 'Nieuwe of Littéraire Sociëteit De Witte' neemt al sinds 1782 een markante positie in het Haagse sociale leven in - sinds 1870 gehuisvest in het pand aan het Plein; in de zomermaanden worden de activiteiten verplaatst naar het Paviljoen op Scheveningen, ook eigendom van de sociëteit, en vandaar dat de Federatiedag in deze stijlvolle ambiance aan het Plein kan worden georganiseerd.

Een bezoek aan Sociëteit De Witte betekent dat men 'geoorloofd uithuizig' is; immers, sinds de oprichting is dat de essentie van het sociëteitsleven hier: 'gezellig verkeer en geoorloofde uithuizigheid' - wat wil men nog meer?

De Witte is een besloten vereniging, waarvan men op voordracht lid kan worden. De sociëteit telt ruim 3300 leden, onder wie ook verschillende leden van de Haagse Past Rotary Club. Sinds 1998 mogen ook dames lid zijn. Het verenigingsleven speelt zich af via tafels, commissies, lezingen, borrels, uitstapjes, concerten, debatten, en wat dies meer zij. Van tijd tot tijd zijn er informatieavonden voor geïnteresseerden. Clubgenoot Henk Berendsen verzorgt in de middag de rondleidingen door het gebouw en zal daarbij allerlei

andere wetenswaardigheden delen.

Het Mauritshuis is bekender en neemt eveneens een prominente plaats in onze stad in. De banden tussen beide instituten zijn hecht, zelfs zo dat voor bijzondere gasten - en dat zijn de deelnemers aan deze Federatiedag - bij bijzondere gelegenheden de tussendeur open gaat en dat zal dan ook op deze dag het geval zijn. Aan het begin van de rondleidingen door verschillende gidsen zal directeur Martine Gosselink een inleiding houden over het Mauritshuis, vanuit historisch perspectief en ook waar het gaat om de plaats van het Mauritshuis in de huidige samenleving.

Tot slot van zijn inleiding nodigt Rudolph Ensing de aanwezigen uit attent te blijven op mogelijkheden om de sociale dimensie van Rotary ook als Past Rotarians vorm en inhoud te geven. Rotary is een wereldwijd netwerk van tussen de een en anderhalf miljoen mensen, die zich vanuit onderlinge vriendschap op vrijwillige basis inzetten voor een betere wereld. Bij Past Rotary gaat het in de praktijk voornamelijk om het onderhouden van vriendschap en het luisteren naar interessante lezingen en veel minder om het bijdragen aan humanitaire projecten. Het is weliswaar begrijpelijk dat de intensiteit en de frequentie daarvan op enig moment afnemen, maar met pensioen gaan betekent natuurlijk geenszins dat men zich niet meer voor sociale projecten zou kunnen inzetten.

Zo vertelt hij met trots dat de Haagse club verleden jaar een project van het Residentieorkest heeft kunnen steunen, waarbij jongeren uit alle delen van de stad de kans krijgen een muziekinstrument te leren bespelen, om vervolgens in orkestverband te kunnen optreden. Dit was een actie van Rotary Club Des Indes en via verschillende lijnen is het tot een zeer geslaagde samenwerking gekomen. Hij voelt zich toch een beetje missionaris en beveelt alle clubs aan vooral attent te blijven op lokale uitdagingen en projecten, die soms zo voor de hand liggen. Een verdere uitwisseling van gedachten hierover en ervaringen hiermee zou hij op prijs stellen. Een van de aanwezigen doet in de loop van de dag de suggestie na te denken over de mogelijkheid via de website van de Federatie deze discussie verder te voeren.

Vervolgens geeft hij het woord aan de voorzitter van de Federatie: Henk Jan Schipperheijn. Deze begint met een verwijzing naar de oprichting van de Haagse Past Rotary Club op 3 september 1936, met een ledental van 12 personen. Alle leden waren voormalige Nederlands Indië-gangers, die bij terugkeer in Nederland de Rotary misten. Zij hadden na hun pensionering geen classificatie meer voor een reguliere Rotaryclub en richtten hun eigen club op om op die manier de waarden van vriendschap en verbondenheid vast te kunnen blijven houden. Het duurde eventueel nog twintig jaar voordat in Nederland in Het Gooi een tweede Past Rotary Club werd opgericht en daarna volgden Kennemerland, Amsterdam en vele andere plaatsen.

In 1973 werd de Federatie van Past Rotarians opgericht met als doel op te komen voor gemeenschappelijke belangen en de contacten met Rotary Nederland te onderhouden en te bevorderen, de oprichting van nieuwe clubs te stimuleren en een centrale ledenadministratie te voeren. Momenteel kent de

Federatie 2400 leden, verdeeld over 108 clubs. Naast de oorspronkelijke doelstellingen zijn er nieuwe taken ontstaan, zoals de ontwikkeling van formats voor websites voor lokale clubs en de ontwikkeling van digitale hulpmiddelen zoals apps.

Henk Jan Schipperheijn spreekt zijn grote waardering uit voor het programma dat de Haagse club heeft samengesteld en feliciteert de club met het 90-jarig jubileum, waarop hij op 3 september zal terugkomen. Hij geeft verder aan dat de Federatiedag ook bij uitstek een gelegenheid is voor ontmoetingen en het leggen van nieuwe contacten en deelt mee dat de volgende Federatiedag waarschijnlijk in Twente zal plaatsvinden. Tot slot spreekt hij de wens uit dat de aanwezigen zullen genieten van deze bijzondere dag en van elkaars gezelschap.

Hierna is het woord aan Louwrens Schaaphok, programma-commissaris van de Haagse club, die de drie inleiders verder introduceert en aan hen het woord geeft.

De eerste inleider is Rupert van Heijningen, die als voorzitter van de Vereniging Vrienden van Den Haag, een interessante voordracht houdt over hoe de vereniging is ontstaan en zich heeft ontwikkeld tot een geduchte gesprekspartner van de gemeente. De flamboyante Hermance Schaepman (1919-2007) startte de vereniging in 1973 als reactie op de grootschalige sloopwoede en de bouwprojecten die het historische karakter van de stad aantastten, waarna in de loop van een halve eeuw de vereniging is uitgegroeid tot een bloeiende club met zo'n 1300 leden. Als gevolg van alle inspanningen bleef het Kurhaus behouden, net als talloze andere gebouwen, al ging er onder het motto 'modernisering' toch veel verloren. De club vervult nog steeds een belangrijke en kritische rol in de gemeentelijke besluitvorming en ontplooit tal van activiteiten voor de leden, zoals stadswandelingen en lezingen. Per kwartaal verschijnt het blad 'Ons Den Haag' met zeer leeswaardige artikelen over inrichting en bouwplannen van Den Haag, waarbij het doel van de vereniging wordt onderstreept: het bevorderen van de leefbaarheid van Den Haag met behoud van zijn karakteristieke waarden.

De tweede spreker is Camiel Berns, oprichter van Berns architectuur en bekend restauratie-architect, die samen met andere architecten is belast met de renovatie van het Binnenhof. Zijn verhaal richt zich vooral op Grand Hotel Central, dat onderdeel uitmaakt van het Binnenhof-complex. Opvallend daarbij is de prudentie waarmee rekening wordt gehouden met financiën en oorspronkelijkheid. Voor meer details zie: <https://www.binnenhofrenovatie.nl/de-plannen/nieuw-koffielokaal-aan-statenpassage-gebouw-h>.

Derde en laatste spreker is Splinter Chabot, presentator en BN-er. Hij schetst hoe belangrijk het Binnenhof-complex voor Nederland is: bijna 800 jaar oud als bestuurscentrum en als zodanig het oudste ter wereld. Dat de renovatie duur is en vele malen meer kost dan gepland, mag geen reden zijn, zo betoogt hij, om niet te blijven investeren in onze democratie, die het koesteren waard is. In zijn rol als tv-presentator van het renovatieproces van het Binnenhof geeft hij enige vermakelijke voorbeelden en anekdotes van wat zich in politiek Den Haag heeft afgespeeld, wat leidt tot grote hilariteit onder de aanwezigen.

Alle drie de sprekers valt een luid applaus ten deel voor hun bevolgen presentaties. Zij worden door Louwrens Schaaphok op passende wijze bedankt, onder andere door het aanbieden van het boek 'Niet voor de eeuwigheid gebouwd, gesloopte iconen in Den Haag' (een uitgave van onder andere de Geschiedkundige Vereniging Die Haeghe).

Aansluitend aan de lezingen wordt een smakelijke en verzorgde lunch geserveerd.

Na de lunch gaan de deelnemers in wisselende groepen voor de verschillende rondleidingen uiteen: de helft van de groep gaat naar het Mauritshuis via de eerder genoemde bijzondere tussendeur en de andere helft blijft in het gebouw van Sociëteit De Witte.

Directeur Martine Gosselink van het Mauritshuis heet alle gasten hartelijk welkom. Zij ontvangt hen in de Gouden Zaal, de zaal waar enkele dagen eerder het regeringsdiner ter ere van het bezoek van de keizer van Japan is gehouden. Enthousiast vertelt zij anekdotes over de stichter van het Mauritshuis, prins Maurits van Nassau, de Braziliaan. Korte tijd was hij gouverneur van de WIC-kolonie in Brazilië, maar hij werd na enkele jaren teruggeroepen naar Europa, mogelijk vanwege privéhandel met de Portugezen. Martine Gosselink roemt de bijzondere kunstcollectie van dit wereldberoemde museum, waaronder natuurlijk 'Het meisje met de parel' van Johannes Vermeer. Dit schilderij verhuist overigens over enkele weken tijdelijk naar Osaka in Japan. Naast de permanente collectie wijst zij ook op de bijzondere tentoonstelling van de Belgische fotograaf Stefan Vanfleteren: 'Pentimenti, Stephan Vanfleteren tussen de meesters'.

Aansluitend vinden de rondleidingen door de gidsen plaats in acht sessies. Doordat de subgroepen uit maximaal 15 personen bestaan, kunnen de acht museumgidsen een vrijwel persoonlijke rondleiding verzorgen. De aandacht die de gidsen aan alle deelnemers kunnen schenken, leidt tot een actieve interactie. De reacties van de deelnemers hierop zijn zonder uitzondering lovend.

De rondleidingen door het gebouw van Sociëteit De Witte zijn onder leiding van Henk Berendsen, lid van zowel de sociëteit als van de Past Rotary Club. Tijdens de rondgang vertelt Henk Berendsen over de geschiedenis van de club en worden kenmerken van het interieur, al wandelend door de verschillende ruimten, besproken: het trappenhuis met koninklijke portretgalerij, de art deco leeszaal, de bibliotheek met 35.000 boeken, de groene zaal, de commissarissen-kamer met zijn (neo) Louis XIII interieur, de oude conversatiezaal met de (neo) Louis XIV plafondschilderingen van Stortenbeker, de gaanderij en de barzaal waar de witkalk vijftien jaar geleden van het plafond werd verwijderd, waardoor de oorspronkelijke decoraties weer zichtbaar zijn geworden. Waarom deze decoraties ooit aan het oog moesten worden onttrokken is onduidelijk. Tijdens de rondleidingen zijn vele ook voor de rondleider verhelderende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Naar aanleiding van de vraag van een van de aanwezigen naar de hoogte van de

contributie noemt de rondleider zijn contributiebedrag, waarna twee deelnemende Past Rotarians, tevens leden van De Witte, een ander bedrag noemen. De hoogte van de contributie hangt kennelijk met de duur van het lidmaatschap samen, totdat de contributie na vijftig jaar daalt tot nul, aldus deze niet geverifieerde opmerking van een van de leden. Aan het eind van de rondleidingen worden nog de kegelbaan, waar een restauratie gaande is, en de wijnkelder bezocht. Deze geklimatiseerde ruimte voelt als het Walhalla - niet zozeer door de wijn, maar door de aangename temperatuur op deze wel erg warme dag.

Aan het eind van het programma is er een aangeklede borrel, tijdens welke voorzitter Rudolph Ensing namens alle betrokkenen woorden van dank uitspreekt aan het adres van zijn medebestuur- en stuurgroepleden voor de voortreffelijke samenwerking, clublid Henk Berendsen voor zijn interessante rondleidingen door De Witte, Rolf Rowel voor het maken van de foto's van deze dag, het bestuur van de Federatie voor de getoonde ondersteuning, directie en medewerkers van De Witte voor de uitstekende verzorging, directeur Martine Gosselink van het Mauritshuis voor het hartelijke welkom en de gidsen voor hun informatieve rondleidingen, Rupert van Heijningen, Camiel Berns en Splinter Chabot voor hun boeiende presentaties, clublid Joop van der Pol voor het gedicht dat hij heeft gekozen (zie onder) als afsluiting van de dag zoals hij dat altijd aan het eind van een clubbijeenkomst doet, en tot slot dank aan alle Past Rotary-vrienden voor hun aanwezigheid, de mooie ontmoetingen en de interessante gesprekken.

Hij wenst allen na een zeer geslaagde Federatiedag wel thuis en sluit af met de woorden: tot ziens, Deo Volente, volgend jaar in Twente!

=====

Gedicht over het Haagse stadhuis, gekozen door Joop van der Pol:
WATERHOOFD (van John Schoorl)

IK ZIT VAST IN EEN REUSACHTIGE SUIKERKLONT
GEEN NACHTELIJKE ONTSNAPPING VOORHANDEN
NIET UIT HET WITTE HAAGSE GROOTHUIS
NIET UIT HET EIGEN WATERHOOFD
ALS IK NAAR BENEDEN KIJK
DAN ZIE IK MIJN BLOEDEIGEN, EIGEN, EIGEN
KIJK IK NAAR BOVEN
DAN ZIE IK HEEL VER WEG, WEG, WEG
DE DEUR VAN HET GESLOTEN HIER
GAAT OOIIT WEER OPEN
ALLEEN, HOE VUL IK IN HEMELSNAAM
DIE ONBEGRENSDE RUIMTE BOVEN ME